

[Wihjelm]

viste kun 1 pct.s stigning i antallet af domfældelser til ubetinget frihedsstraf for straffelovsovertrædelser.

Endnu mere interessant er det, at hele stigningen ligger på hæftestrafene, mens antallet af fængselsstraffe i denne 5 års periode faldt med 3 pct. Det er muligt, at det seneste år ser anderledes ud, men dette her er altså det nyeste, justitsministeriet havde mulighed for at give os for bare en måned siden, og det kan næppe tages til indtægt for en kraftigt stigende kriminalitet. Det bemærkelsesværdige er derimod, at der i mellemtiden har været et meget kraftigt dyk.

Noget andet er så, at det med den årelange kæmpearbejdsløshed blandt ikke mindst de unge ville være sært, om vi ikke på et eller andet tidspunkt fik øgede problemer også på dette område; foreløbig kan det altså bare ikke registreres i antallet af domfældelser.

Men i øvrigt ligger det sådan, at hvis blot kriminalitetsmønstret forbliver uændret, vil vi føle og mærke en betydelig stigning i både lovovertrædelser og naturligvis pådømte domme alene på grund af befolkningens ændrede aldersfordeling, specielt andelen af de unge og yngre mænd, som er den gruppe, der bærer langt størsteparten af kriminalstatistikken. Det er de ekstraordinært store årgange fra midten af 1960'erne, som netop nu er ved at bevæge sig ind i denne aldersgruppe, og de var som bekendt næsten 20 pct. større end årgangene fra 5 år før. Men vi ved på forhånd, at det ikke bliver ved, og at årgangene derefter falder med ikke mindre end 30 pct. I den situation er det så meget mere uantageligt at udvide afsoningskapaciteten med den tendens til varighed, som jeg før citerede Brydesholt for.

Dette er naturligvis ikke den eneste grundelse for vores stilling. Den helt afgørende grundelse skal findes i en vurdering af frihedsstraffen som middel, og her kan der efterhånden ikke være megen tvivl tilbage: frihedsstraffen er uden nogen konstruktiv eller positiv virkning. Den virker hverken specialpræventivt eller generalpræventivt. Den er ikke opbyggende, men nedbrydende. Den er ikke resocialiserende, men kriminaliserende. Den bringer ikke folk ud af kriminaliteten, men fastholder dem i kriminaliteten. Den bidrager heller ikke til at afholde andre fra lovovertrædelser. Frihedsstraffen kan således i virkeligheden kun begrundes i

et gammeltestamentligt hævnmotiv og/eller i ønsket om at lukke lovovertrædere ude af samfundet uden tanke for, at de vel på et eller andet tidspunkt skal ind i det igen, og sådanne begrundelser kan vi selvfølgelig ikke acceptere.

Funktionen og resultaterne er så dårlige, at der ikke er grund til tilbageholdenhed med hensyn til alternativer, ja, endda forsøg med meget utraditionelle alternativer. Resultatet kan så at sige aldrig blive ringere, end det er med det nuværende sanktionssystem.

Hvad er det, der optager afsoningspladsen i dag? Ja, 30 pct. er principielt uskyldige mennesker, nemlig varetægtsfanger; som hr. Bernhard Baunsgaard har gjort opmærksom på, betyder det dog ikke, at vi bare helt kunne spare den andel af det, men ikke desto mindre er det da værd at notere sig. Og $\frac{2}{3}$ af fængselsafsonerne afsoner for banale berigelsesforbrydelser, der formodentlig – for at få lidt proportion i det her – har et samlet provenu, eller skal vi sige en samlet fordelingspolitisk virkning, som er mindre end det beløb, industriministeren har stillet garanti for i B&W.

Der er ingen grund til at være tilbageholdende med eksperimenter, og når forsøg baseret på valgmuligheder, som det naturligvis må være, når det er en forsøgsordning, kan foretages, som ministeren foreslår, på et geografisk afgrænset område, forstår jeg slet ikke, at der skulle være principielle betænkeligheder ved at foretage sådanne forsøg på et andet område, nemlig på afsoningspukkel.

Hvad angår alternativer, finder jeg, at både KRIMs kritik af og kommentarer til den mere officielle betænkning er værd at lytte til. Men i øvrigt finder jeg, at der er nok så mange brugbare ideer til alternativer både kvantitativt og kvalitativt i den lille lyseblå betænkning, der kom fra kriminalforsorgsforeningens kriminalpolitiske udvalg. Der foreslås, at nuværende hæftestrafte ændres til bødestrafte, at dele af de nuværende fængselsstraffe konverteres til hæfte, at man anvender kombinationsstraffe i stedet for prøveløsladelse, at man opererer med strafovervågning, fritidsafsoning, og at man sørger for, at ingen strafafsoner sættes mere ud af systemet, end at vedkommende i det mindste har garantilønnen. I den forbindelse kunne man måske tilføje SiDs – undskyld, Horsens-SiD-afdelingens – forslag om, at arbejde